

VÁLLALKOZÁSOK, VÁLLALKOZÁSI FORMÁK GAZDASÁGI ÉS JOGI HÁTTERE

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A Népi kézműves szakma végzettség (Kosárfonó, Fonottbútor-készítő, Gyékény-, szalma- és csuhéjtárgykészítő, Kézi és gépi hímző, Szőnyegszövő, Takács, Nemezkészítő, Népi bőrműves, Csipkekészítő, Faműves, Fajátékkészítő, Fazekas) megszerzését követően elhatározza, hogy vállalkozóként kívánja a tevékenységét folytatni.

Egy vállalkozás indítása előtt azonban fontos, hogy a leendő vállalkozó tisztában legyen a különböző vállalkozási formákkal, azok előnyeivel és hátrányaival. Ha ismeri az egyes vállalkozásokra vonatkozó jogokat és kötelezettségeket, könnyebben tudja kiválasztani a számára legmegfelelőbb formát.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

BEVEZETÉS

A vállalkozás indítása előtt fel kell mérnie a rendelkezésére álló anyagi forrásokat, szükség esetén a lehetséges támogatási formákat, pályázati lehetőségeket. A vállalkozás indításához általában nagyobb pénzüsszegre van szükség, az induló készlet megvásárlására, a szükséges berendezések biztosítására, esetleg helyiségbérletre.

A szükséges pénzforrások előteremtésének egyik lehetősége a munkaügyi központok önfoglalkoztatóvá válást segítő kamatmentes tőkejuttatása, amely jelenleg három millió forint. Bővebben az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján lehet tájékozódni (www.afsz.hu).

További lehetőség a pénzügyi források biztosításához a hitel felvétele, a vállalkozások indításának és működtetésének legfőbb finanszírozói a bankok. A kölcsönvett pénz a vállalkozás tartozása, ezért a vállalkozás költségei között figyelembe kell venni a törlesztő részleteket (mégpedig kamattal együtt).

A pályázati források esetén számos hazai és uniós pályázati lehetőség áll a rendelkezésre az üzleti stratégia és pénzügyi potenciál függvényében, melyek a vállalkozás indításához, működtetéséhez vagy fejlesztéséhez nyújtanak kiegészítő forrást. Folyamatosan figyelni kell a híradásokat, a szakmai, kormányzati internetes oldalakat és a pályázati kiírásokat gyűjtő internetes oldalakat.

Azonban az anyagi forrásokon túl a leendő vállalkozónak tisztában kell lennie személyes tulajdonságaival, felkészültségével, lehetőségeivel és korlátaival, erős és gyenge pontjaival. Át kell gondolnia, hogy rendelkezik-e olyan szervezési, vezetési készséggel/képességgel, amely birtokában vállalkozását sikeresen tudja működtetni. Rendelkezik-e megfelelő kommunikációs készséggel, hiszen a siker/megrendelés kulcsa függhet a pontatlan megfogalmazástól, a nem egyértelmű kijelentésektől.

Magyarországon ma egyéni vagy társas vállalkozást (betéti társaság, részvénytársaság, korlátolt felelősségű társaság) lehet alapítani. A társas vállalkozási formák bármelyikében létre lehet hozni nonprofit társaságot, amely társaság nem folytathat nyereségszerzésre irányuló gazdasági tevékenységet. "A közhasznú szervezetekről" szóló 1997. évi CLVI. törvény határozza meg, hogy a nonprofit gazdasági társaság milyen előfeltételek fennállása esetén minősül közhasznú szervezetnek és ehhez milyen követelményeket kell teljesítenie.

A vállalkozások létrehozásának és működésének feltételeit jogszabályi előírások határozzák meg, minden vállalkozási formára más jogi szabályozás vonatkozik, melyeket jelen tananyagelem keretein belül mutatunk be.

1. ábra. Más jogi szabályozás vonatkozik a különböző vállalkozási formákra¹

Összefoglalás

Egy kézműves vállalkozás beindítása előtt célszerű megvizsgálni az anyagi források biztosításának lehetőségeit, illetve a személyes tulajdonságokat, és annak függvényében kiválasztani a megfelelő vállalkozási formát, figyelembe véve azok előnyeit és hátrányait. Szükség esetén meg kell keresni a támogatási, pályázati lehetőségeket is.

AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÁSI FORMA JELLEMZŐI

2. ábra. Egyéni vállalkozói igazolvány²

¹ Forrás: www.sanat.hu/jogi.html

A szakember, ha egyéni vállalkozóként kívánja tevékenységét folytatni, akkor két vállalkozási forma közül tud választani. A két vállalkozási forma más jogi szabályozás alá esik, ezért célszerű a legelején eldönteni, hogy melyik lehetőséget választja. A jogi szabályozás lehetővé teszi, hogy egyéni vállalkozó később egyéni céggé jeleztesse be magát:

Az egyéni vállalkozás jogi személyiség nélküli gazdasági vállalkozás.

Az egyéni vállalkozói tevékenység

A Magyar Köztársaság területén természetes személy üzletszerű – rendszeresen, nyereség- és vagyonszerzés céljából, saját gazdasági kockázatvállalás mellett folytatott – gazdasági tevékenységet egyéni vállalkozóként végezhet.

Egyéni vállalkozó lehet:

- a magyar állampolgár,
- az Európai Unió tagállamainak és az Európai Gazdasági Térség más állampolgáraival azonos jogállást élvező személy.

Nem lehet egyéni vállalkozó:

- aki korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen,
- akit a közélet tisztasága elleni a nemzetközi közélet tisztasága elleni, gazdasági, vagyon elleni bűncselekmény miatt jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, amíg az elítéléséhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesül,
- akit szándékos bűncselekmény miatt jogerősen egy évet meghaladó, végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, amíg az elítéléséhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesül,
- aki egyéni cég tagja vagy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja.

Az Országgyűlés az egyéni vállalkozók cégalapításának elősegítése érdekében elfogadta "az egyéni vállalkozásokról és az egyéni cégről" szóló 2009. évi CXV. törvényt, mely 2010. január 1-én lépett hatályba és ezzel egy időben hatályát veszítette az egyéni vállalkozásról szóló 1990. évi V. tv.

Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének bejelentése elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül történhet, vagy személyesen kezdeményezhető. A hatóság minden, a bejelentést személyesen kezdeményező és ügyfélkapuval még nem rendelkező ügyfél számára ingyenesen ügyfélkaput hoz létre.

Az egyéni vállalkozói tevékenység szüneteltetésének és megszüntetésének bejelentésével, valamint a változás-bejelentéssel kapcsolatos eljárások kizárólag elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül intézhető.

Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének bejelentése, a változás-bejelentés, a vállalkozói tevékenység szünetelésének és megszűnésének bejelentése díj és illetékmentes. Ha az egyéni vállalkozó kéri, számára a hatóság egyéni vállalkozói igazolványt állít ki. Az igazolványt az egyéni vállalkozói tevékenység bejelentésekor vagy a tevékenység folytatása során bármikor kérheti. Az igazolvány az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének és folytatásának már nem feltétele.

3. ábra. egyéni vállalkozói tevékenység bejelentése elektronikus úton történik³

Az egyéni vállalkozók nyilvántartása

Az önkormányzat jegyzője, az egyéni vállalkozót nyilvántartásában rögzíti, és nyilvántartási számmal látja el. Az önkormányzat a nyilvántartásba vétel során kiadja az adószámot is. Az önkormányzat jegyzője, az állami adóhatóság elektronikus értesítése alapján, hivatalból intézkedik az egyéni vállalkozó adószáma alkalmazásának felfüggesztése, törlése, a felfüggesztés megszüntetése ügyében.

Az egyéni vállalkozók családi és utónevét valamint a nyilvános adatait naprakészen, bárki számára díjmentesen megtekinthetően az interneten folyamatosan hozzáférhetővé teszi. Az egyéni vállalkozó a tevékenységéből eredő kötelezettségeiért teljes vagyonával felel. Az egyéni vállalkozó több tevékenységet is folytathat, tevékenységét több telephelyen, vagy fióktelepen végezheti. Ha valamely gazdasági tevékenység gyakorlását jogszabály hatósági engedélyhez köti, az egyéni vállalkozó e tevékenységét csak az engedély birtokában kezdheti meg, illetve végezheti. Az egyéni vállalkozó közreműködőként alkalmazottat, külön jogszabályban meghatározott bedolgozót, segítő családtagot, és szakiskolai, szakközépiskolai tanulót foglalkoztathat.

Képesítéshez kötött tevékenységet az egyéni vállalkozó csak akkor folytathat, ha a jogszabályokban meghatározott követelményeknek megfelel. A képesítéshez kötött tevékenységet az egyéni vállalkozó akkor is folytathat, ha a képesítési követelményeknek maga nem felel meg, de a foglalkoztatott személyek között van olyan, aki az előírt képesítéssel rendelkezik. Ha az egyéni vállalkozónak több telephelye van, a képesítési követelményekre vonatkozó előírásokat valamennyi telephelyen érvényesíteni kell.

Az egyéni vállalkozó gazdasági tevékenysége során az „egyéni vállalkozó” megjelölést és nyilvántartási számát neve mellett minden esetben köteles feltüntetni.

³ Forrás: www.jogororum.hu/hirek

4. ábra. Az egyéni vállalkozó tevékenység egy hónaptól öt évig szüneteltethető⁴

Az egyéni vállalkozói tevékenység szüneteltetése

Az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységét legalább egy hónapig és legfeljebb öt évig szüneteltetheti. Ha az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységét szüneteltetni kívánja, köteles ezt az önkormányzat jegyzőjénél az e célra rendszeresített elektronikus űrlapon, nyilvántartási száma feltüntetésével bejelenteni. Ha a bejelentő az űrlapot megfelelően töltötte ki, az Önkormányzat jegyzője a szünetelésről azonnal, elektronikus úton értesíti a nyilvántartást vezető szervet, aki a szünetelés tényét az egyéni vállalkozók nyilvántartásába hivatalból bejegyzi. A nyilvántartást vezető szerv a szünetelésről haladéktalanul, elektronikus úton értesíti az adóhatóságot és a Központi Statisztikai Hivatalt.

A szünetelés bejelentését követően és annak tartama alatt az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységet nem végezhet, a tevékenységhez kötődő új jogosultságot nem szerezhetsz, új kötelezettséget nem vállalhat, azonban a tevékenysége folytatása során a szünetelésig keletkezett és azt követően esedékessé váló fizetési kötelezettségeit a szünetelés ideje alatt is köteles teljesíteni.

Az egyéni vállalkozó a szüneteltetett egyéni vállalkozói tevékenységét elektronikus úton benyújtott, a tevékenység folytatására vonatkozó bejelentésével bármikor folytathatja. A bejelentésben nyilatkozni kell arról, hogy az egyéni vállalkozó az egyéni vállalkozói tevékenység folytatására előírt feltételeknek továbbra is megfelel. Az önkormányzat jegyzője a szünetelés megszüntetéséről haladéktalanul, elektronikus úton értesíti a nyilvántartást vezető szervet, az adóhatóságot és a Központi Statisztikai Hivatalt.

Igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozó tevékenysége szüneteltetésének a feltétele, hogy az egyéni vállalkozó igazolványát a hatóságnak személyesen vagy postai úton leadja. Az igazolványt a hatóság az igazolvány beérkezésének napján határozattal visszavonja, és határozatát közli a nyilvántartást vezető szervvel is.

Az egyéni vállalkozói tevékenységre való jogosultság megszűnik

- ha az egyéni vállalkozó az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetését – az erre rendszeresített elektronikus űrlapon – az önkormányzat jegyzőjének bejelenti, a bejelentés napján,
- ha az egyéni vállalkozó egyéni céget alapított, a cégbejegyző határozat jogerőre emelkedésének napját megelőző napon, illetve ha az egyéni vállalkozó átruházással megszerezte az egyéni cég vagyoni betétjét, az átruházás napján,
- az egyéni vállalkozó halála napján,

⁴ Forrás: www.hidetes.ro/listaz.php

- az egyéni vállalkozó cselekvőképességének korlátozását vagy cselekvőképtelenségét kimondó bírósági határozat jogerőre emelkedésének napján

A nyilvántartást vezető szerv azt az egyéni vállalkozót, amelynek az egyéni vállalkozói tevékenységre való jogosultsága megszűnt, az illetékes hatóság értesítése alapján a jogosultság megszűnésének napjával hivatalból törli a nyilvántartásból. A nyilvántartást vezető szerv a nyilvántartásból való törlésről és annak időpontjáról haladéktalanul, elektronikus úton tájékoztatja az adóhatóságot és a Központi Statisztikai Hivatalt.

Egyéni vállalkozás lényeges szabályai

Illetékmentesség: Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének bejelentése, a változás-bejelentés, az egyéni vállalkozói tevékenység szünetelésének és megszűnésének bejelentése díj – és illetékmentes.

Alanyi jog: Egyéni vállalkozó lehet Magyarországon a cselekvőképes magyar az EU állampolgára, és a tartózkodási engedéllyel rendelkező természetes személy.

Tevékenység megkezdése: Az egyéni vállalkozó azután kezdheti meg a tevékenységét, ha megküldték, illetve átadták neki a bejelentésről szóló, a működéséhez szükséges azonosítókat is tartalmazó igazolást.

Nem kell igazolvány: A működéshez nem lesz szükség vállalkozói igazolványra, de aki azt igényli, annak kiállítanak igazolványt. A külön igénylés díja: 10.000 Ft.

Szüneteltethető a tevékenység: Az egyéni vállalkozók az új törvényi szabályozása szerint 1 hónapos időtartamtól legfeljebb 5 éves időtartamig szüneteltetheti az egyéni vállalkozói tevékenységét, és a szünetelés alatt a járulékfizetési kötelezettsége is szünetel.

Előnyei: olcsón, egyszerűen és gyorsan alapítható, működtethető. Rugalmas, hiszen a vállalkozás bővülésével, alkalmazottak foglalkoztatásával is megtarthatja, nem kell áttérni más formára. Egyszerű a könyvelése, – bevételi és költségnyilvántartása is.

Hátrányai: szükséges a személyes közreműködés, de alkalmazottat is foglalkoztathat. Korlátlan a felelősség a vállalkozás tartozásaiért, az általa okozott károkért teljes magánvagyonnal felel. Egyéni vállalkozó nem jogosult munkanélküli segélyre és az alkalmazottakat megillető kedvezményekre, juttatásokra.

Az egyéni vállalkozás nem kerül be automatikusan a cégnyilvántartásba, így a partnerek nem informálódhatnak róla könnyen és hivatalosan, ami időnként hátrányt jelenthet. Ezen segít a vállalkozás egyéni céggént történő nyilvántartásba vétele a Cégbíróságnál.

Az egyéni vállalkozó több tevékenységet folytathat és több telephelyet, fióktelephelyet (üzletet, termelő-, szolgáltató egységet) tarthat fenn. A vállalkozói igazolás kiadása csak akkor tagadható meg, ha a kérelem teljesítése jogszabályba ütközik. A körzetközponti jegyző a nyilvántartási számról az egyéni vállalkozót a vállalkozói igazolással tájékoztatja. Az egyéni vállalkozónak a nyilvántartási számot a vállalkozással összefüggő iratain fel kell tüntetnie.

Az adószám birtokában az egyéni vállalkozói tevékenységet folytató adózó a vállalkozói igazolvány/igazolás kézhezvételétől számított 15 napon belül az állami adóhatósághoz írásban köteles bejelenteni:

- könyvvezetésének módját, iratai őrzésének helyét, ha az nem azonos az adózó székhelyével vagy lakóhelyével;
- levelezési címét, ha az nem azonos székhelyével, telephelyével.

5. ábra. Mérlegelés kérdése, hogy melyik vállalkozási formát választja a leendő vállalkozó⁵

Az egyéni cég forma jellemzői

Az egyéni cég az egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő természetes személy által alapított, jogi személyiséggel nem rendelkező jogalany, amely a cégnyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre. Az egyéni cég jogképes, cégneve alatt jogokat szerezhethet és kötelezettségeket vállalhat, így különösen tulajdont szerezhethet, szerződést köthet, pert indíthat és perelhető. Az egyéni cégnek általában kizárólag egy tagja (alapítója) lehet. Egy természetes személy kizárólag egy egyéni cég tagja (alapítója) lehet.

Az egyéni cég alapítása

Az egyéni cég alapításához közjegyző által készített közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalt alapító okiratra van szükség, amelyet a tagnak (alapítónak) alá kell írnia. Az alapító okirat a törvény mellékletét képező szerződésminta megfelelő kitöltésével is elkészíthető. Ebben az esetben az alapító okirat tartalmát kizárólag a kitöltött szerződésmintában foglalt rendelkezések alkothatják. A szerződésmintával készült alapító okiratot közjegyzőnek, vagy ügyvédnek kell ellenjegyezni.

Nem alapíthat egyéni céget a tevékenységét szüneteltető egyéni vállalkozó a szünetelés időtartama alatt.

Az alapító okiratban meg kell határozni:

- az egyéni cég cégnevét és székhelyét,
- az egyéni cég alapítóját családi és utóneve, anyja neve, lakóhelye és egyéni vállalkozói nyilvántartási száma feltüntetésével,
- az egyéni cég azon tevékenységeit, amelyeket a cégjegyzékben szerepeltetni kíván,
- az egyéni cég jegyzett tőkéjét, a tag vagyoni betétjének összegét, valamint a jegyzett tőke rendelkezésre bocsátásának módját és idejét,
- a tag korlátlan vagy korlátozott felelősségét, korlátozott felelősség esetén annak mértékét (a pótbefizetés összegét),

⁵ Forrás: www.elosztó.hu

- az egyéni cég működésének időtartamát, ha azt határozott időre alapítják. Ha az alapító okirat az egyéni cég időtartamáról nem rendelkezik, az egyéni cég működése időtartamát határozatlan idejűnek kell tekinteni.
- ha az egyéni cég könyvvizsgálót jelöl ki, a könyvvizsgáló nevét (cégnevét) és lakóhelyét (székhelyét),
- az osztalékelőleg fizetésének lehetőségét.

Az egyéni cég alapítását az alapító okirat aláírásától számított legfeljebb harminc napon belül – bejegyzés és közzététel végett – be kell jelenteni a cégbíróságnak. Az egyéni cég a cégnyilvántartásba való bejegyzésével, a bejegyzés napján jön létre.

Az egyéni cég feletti törvényességi felügyeletet a cégbíróság látja el. Az egyéni cégre, valamint az egyéni cég tagjára vonatkozó, a cégnyilvántartás részét képező jogok, tények és adatok nyilvánosak. Az egyéni cég alapításának, az alapító okirat módosításának, a cégjegyzékbe bejegyzett jogoknak, tényeknek és adatoknak, ezek változásának, valamint törvényben előírt más adatoknak a cégbírósági bejelentése a tag kötelezettsége, melynek elektronikus úton köteles eleget tenni.

Az egyéni cég a cégnyilvántartásba való bejegyzés napját megelőzően nem kezdheti meg működését.

Az egyéni cég a gazdasági társaságokhoz képest előtársaságként nem működhet.

[Az előtársaság fogalma: még nem végleges gazdasági társaság, de gazdasági tevékenységet folytathat a Társasági Szerződést már aláírták, de még nem jegyezték be a céget.

Az előtársasági időszak fogalma: az alapítók által elkészített létesítő okirat ellenjegyzésétől, illetve közokiratba foglalásától a gazdasági társaság cégbejegyzéséig vagy a bejegyzés elutasításáról szóló cégbírósági határozat jogerőre emelkedéséig tart.]

Az egyéni cég vagyona és felelőssége

Az egyéni cég az alapító okiratban meghatározott jegyzett tőkével alakul. Ha az egyéni cég jegyzett tőkéje a kettőszázezer forintot meghaladja, a jegyzett tőke, pénzbeli és nem pénzbeli hozzájárulásból állhat. A pénzbeli és a nem pénzbeli hozzájárulást az alapításkor rendelkezésre kell bocsátani. Ha az egyéni cég jegyzett tőkéje a kettőszázezer forintot nem haladja meg, a jegyzett tőke csak pénzbeli hozzájárulás lehet.

A vagyoni betét értékéről az alapító a bejegyzés iránti kérelemben nyilatkozik. A tag az egyéni cég tőkéjét meghaladó kötelezettségek teljesítéséért választása szerint korlátlan vagy korlátolt mögöttes felelősséget vállalhat, erről, valamint korlátolt felelősség választása esetén annak mértékéről az egyéni cég alapító okiratában a köteles nyilatkozni.

Korlátlan mögöttes felelősség esetén az egyéni cég kötelezettségeiért elsősorban az egyéni cég felelő vagyonával. Ha az egyéni cég vagyona a követelést nem fedezi, a tag saját vagyonával korlátlanul felel.

A korlátolt mögöttes felelősség esetén az alapító okiratban meg kell határozni a pótbefizetés összegét, amelynek erejéig az egyéni cég tartozásaiért az alapító saját vagyonával felel. Ha az egyéni cég vagyona a tartozások kielégítését nem fedezi, a tag a pótbefizetésből szükséges összeget köteles az egyéni cég rendelkezésére bocsátani.

A korlátlan mögöttes felelősséggel működő egyéni cég és tagja nem lehet gazdasági társaságban korlátlanul felelős tag. A korlátlan mögöttes felelősséggel működő egyéni cég esetén az egyéni cég elnevezést (vagy annak ec. rövidítését), a korlátolt mögöttes felelősséggel működő egyéni cég esetén a korlátolt felelősségű egyéni cég elnevezést (vagy annak kfc. rövidítését) az egyéni cég nevében fel kell tüntetni.

Ha az egyéni vállalkozói tevékenység folytatására való jogosultság egyéni cég alapítása miatt szűnik meg, a jogosultság megszűnéséig az egyéni vállalkozóként vállalt kötelezettségeiért a természetes személy és az egyéni cég korlátlanul és egyetemlegesen felel. A tag a felelősség módját, annak mértékét az egyéni cég működése során az alapító okirat megfelelő módosításának benyújtásával megváltoztathatja. Ha ennek során az egyéni cég tagjának addigi korlátlan felelőssége korlátozottá válik, a tag a felelőssége korlátozásáig az egyéni cég által vállalt kötelezettségek teljesítéséért teljes vagyonával, korlátlan felelősséggel tartozik. Ha a korlátolt felelősségű egyéni cég felelőssége korlátlaná válik, a felelősség megváltozását követően a tag az egyéni cég által vállalt kötelezettségek teljesítéséért teljes vagyonával, korlátlanul felel.

Az egyéni cég tőkéjéből a tag javára – a tagsági jogviszonyra figyelemmel – kifizetést a gazdasági társaságokról szóló törvény a korlátolt felelősségű társaságokra vonatkozó szabályai szerint lehet teljesíteni.

Az egyéni cég átalakulása

Az egyéni cég a gazdasági társaságokról szóló törvény rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával gazdasági társasággá alakulhat át.

Az átalakulás során az egyéni cég köteles a számvitelről szóló törvény átalakulásra vonatkozó előírásait megfelelően alkalmazni.

A végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye. Az e törvény hatálybalépésekor egyéni céggént bejegyzett egyéni vállalkozók gazdasági társasággá nem alakulhatnak át. Az e törvény hatálybalépésekor egyéni céggént bejegyzett cégek megszüntetése az egyéni vállalkozói jogviszony fennállását nem érinti.

A cégjegyzékbe a törvény hatálybalépésekor már bejegyzett egyéni cégekre az (1) bekezdésben foglaltak teljesüléséig e törvény rendelkezései egyebekben nem alkalmazhatók.

Az egyéni cég beszámolási és adó kötelezettsége

Az egyéni cég a számviteli törvény hatálya alá tartozik. Könyvvezetésére és beszámoló készítési kötelezettségére a számviteli törvény előírásai az irányadók. Az egyéni cég a társas vállalkozásokhoz hasonlóan a társasági adó törvény hatálya alá tartozik.

Összefoglalás

Az egyéni vállalkozók adminisztratív terheinek csökkentése érdekében az Országgyűlés elfogadta "az egyéni vállalkozásokról és az egyéni cégről" szóló 2009. évi CXV. törvényt, mely értelmében 2010. január 1-től a vállalkozói tevékenység megkezdésének és folytatásának nem feltétele a vállalkozói igazolvány megléte, csak a vállalkozás bejelentése iránti szándék jelzése kötelező. A bejelentést az állampolgárok elektronikus úton az ügyfélkapun keresztül tudják intézni, a megfelelő űrlapok kitöltésével. Továbbra is meg van a lehetősége annak, hogy kérésre az illetékes hatóság a vállalkozói igazolványt kiadja 10.000,- Ft illeték megfizetése ellenében.

6. ábra. A gazdasági társaság társasági szerződés megkötésével jön létre⁶

TÁRSAS VÁLLALKOZÁSI FORMÁK JELLEMZŐI

"A gazdasági társaságokról" szóló 2006. évi IV. törvény szabályozza a Magyarország területén székhellyel rendelkező gazdasági társaságok alapítását, szervezetét és működését, a társaságok alapítóinak, illetve tagjainak/ részvényeseinek jogait, kötelezettségeit, továbbá felelősségét, valamint a gazdasági társaságok formaváltását, egyesülését, szétválását és jogutód nélküli megszűnését.

Gazdasági társaságot társasági szerződés megkötésével, illetve alapszabály vagy alapító okirat elfogadásával lehet alapítani.

Jogi személyiség nélküli gazdasági társaság: olyan gazdasági vállalkozás, melynek rendelkezésére bocsátott tőke nem különül el az alapító tulajdonos/ok magán vagyonától. Ide tartoznak

- a közkereseti társaságok (kkt.), illetve
- a betéti társaságok (bt.)

⁶ www.ugyvedpapa.hu/HU/content/tevekenysegunk

A jogi személyiségű gazdasági társaság: meghatározott célból alakult olyan szervezet, amelynek elkülönített vagyona van és az állam jogszabályai elismerik, hogy jogviszony alanyaként lépjen fel. Ide tartoznak

- a korlátolt felelősségű társaságok (kft.)
- a részvénytársaságok (rt.)

Gazdasági társaság alapításához – a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság kivételével – legalább két tag szükséges. Gazdasági társaság átalakulással (társasági formaváltással, egyesüléssel és szétválással) is létrehozható.

Valamennyi gazdasági társaság cégnévvel rendelkezik. A jogi személyiség nélküli gazdasági társaság is jogképes. A cégneve alatt, jogokat szerezhetsz és kötelezettségeket vállalhat, tulajdont szerezhetsz, szerződést köthetsz, pert indíthatsz és perelhetsz.

A gazdasági társaság közös, üzletszerű gazdasági tevékenységre irányul. Az üzletszerűség nyereségre törekvést jelent gazdasági kockázatvállalás mellett. A társak a nyereségben-veszteségben osztoznak.

A társaság mindenekelőtt a tagoké, és a társaság szervezetén keresztül gazdasági tevékenységet folytatnak. A gazdasági társaságnak általában több tagja van, de legalább két tag – a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság kivételével – valamennyi gazdasági társaság alapításához szükséges.

A gazdasági társaságnál foglalkoztatott munkavállalók jogaira és kötelezettségeire, valamint a munkaügyi kapcsolatokra a Munka Törvénykönyve rendelkezéseit kell alkalmazni. A gazdasági társaság vezetői kötelesek a társaság érdekeit szem előtt tartva eljárni.

A leggyakrabban alkalmazott jogi formák

- Betéti társaság (bt)
- Korlátolt felelősségű társaság (kft)
- Részvénytársaság (rt)

Összefoglalás

A gazdasági társaságok alapítását, szervezetét és működését, a társaságok alapítóinak, tagjainak jogait, kötelezettségeit, felelősségét, a gazdasági társaságok formaváltását, egyesülését, szétválását, megszűnését a 2006. évi IV. törvény szabályozza. Gazdasági társaság a társasági szerződés megkötésével és az alapító okirat elfogadásával jön létre. Jogi személyiség nélküli, illetve jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságokat különböztetünk meg.

7. ábra. A szerződés kötést követően a céget 30 napon belül bejelentési kötelezettség terheli⁷

CÉGALAPÍTÁS LÉPÉSEI

A gazdasági társaság a társasági szerződés megkötésével alakul meg, melyet valamennyi tagnak alá kell írni. A társasági szerződés kötelező tartalmi elmeit a gazdasági társaságokról szóló törvény határozza meg. A társaság megalapítását a szerződés megkötését követő 30 napon belül be kell jelenteni bejegyzés és közzététel végett a társaság székhelye szerint illetékes Cégbírósághoz. Ha az alapításhoz engedély szükséges, a 30 napos határidőt az engedély kiadásának napjától kell számítani.

A cég adatainak cégjegyzékbe történő bejegyzése kérelemre történik, jogi képviső közreműködése mellett. A kérelem beérkezését követően a Cégbíróság számítógépen rögzíti a cég nevét, székhelyét, ugyanakkor cégjegyzék számmal látja el.

A Cégbíróság számítógépes rendszeren keresztül közli a cég nevét, székhelyét, fő tevékenységét, cégjegyzékszámát, az áfa-ra vonatkozó nyilatkozatot az adóhatósággal, és a KSH-val. Ennek alapján állapítják meg a hatóságok az adószámot, a tb. törzsszámot és a statisztikai számjelet.

A beérkezett kérelmet a Cégbíróság rögzíti, és megvizsgálja, hogy valamennyi szükséges adatot és mellékletet tartalmazza-e. A cégbejegyzésről a kérelmezőt a Cégbíróság írásban értesíti.

A cég alapítás munkadíja

Abban az esetben, ha profi céget bíz meg a leendő vállalkozó cége alapításának ügyintézésével, akkor a munkadíj megállapodás kérdése.

Közzétételi költségtérítés

Az Elektronikus Cégeljárásban, a közzétételi költségtérítés összege a cég bejegyzésére irányuló kérelem esetén 5 ezer Ft, a cég adataiban bekövetkezett változás bejegyzésére irányuló kérelem esetén 3 ezer Ft. Egyszerűsített cégeljárás esetében a cég bejegyzésének közzététele ingyenes.

Illeték

⁷ Forrás: www.cegalapitas-cegmodositas.hu

Az alapítás során, a cégbejegyzésre irányuló eljárás illetéke: Zártkörűen működő részvénytársaság (Zrt.) és Korlátolt felelősségű társaság (Kft.) esetében 100 ezer forint, Közkereseti társaság (Kkt.) és Betéti társaság (Bt.) esetén 50 ezer forint. Az egyszerűsített eljárással történő cégbejegyzési kérelem, valamint a változás bejegyzési eljárás illetéke 15.000 Ft. Az átalakulás bejegyzése iránti kérelem illetéke 50 ezer forint.

Tulajdoni lap

"Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosításáról, valamint a hiteles tulajdonilap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról" szóló 1996. évi LXXXV. törvény rendelkezései értelmében 2010. január 1-jétől a tulajdoni lapról kiállított hiteles másolatért 6250 forint összegű díjat kell fizetni.

Összefoglalás

A társaság megalapításáról szóló társasági szerződést a Cégbírósághoz kell benyújtani. A cégbíróság a társaság adatait továbbítja az adóhatóság és a KSH részére, ennek alapján kerül megállapításra az adószám, a TB. törzsszám és a statisztikai szám.

8. ábra. A betéti társaság alapításához legalább két tag szükséges⁸

BETÉTI TÁRSASÁG (BT)

A betéti társaság alapítása társasági szerződéssel jön létre, és legalább egy beltagnak és egy kültagnak kell lennie. Vagyoni értékhatár nincs meghatározva. A társaság tevékenységéért a teljes társaság felel, de amennyiben a társaság vagyona nem elegendő a követelés kiegyenlítésére, úgy a beltagnak teljes vagyonával egyetemlegesen felel. A Bt. alapítása ügyvédi közreműködéssel történhet.

A betéti társaság alacsony pénztőkével létrehozható profitorientált társas vállalkozási forma. Amelyben a beltagnak szakértelemmel, piacképes tudással rendelkezik, viszont a projekt megvalósításához szükséges anyagiakkal nem, így a kültagnak tőkéjét kockáztatva igyekszik a közös célokat megvalósítani. A beltagnak a bt tevékenységéért teljes anyagi felelősséggel tartozik, és egy esetleges csőd vagy felszámolás esetén a hitelezőket teljes személyes vagyona erejéig köteles kielégíteni. Ha azonban a kültagnak neve szerepel a társaság cégnevében, akkor a beltagnal együtt felel a társaság veszteségeiért, vagy az általa okozott kárért.

⁸ Forrás: www.kepes-lap.hu/alkategoria/id/vidamembere.html

Előnyei: A vállalkozás létesítése szempontjából nincs szükség nagy indulótőkére, akár néhány tízezer forinttal is megalapítható. A működéshez szükséges eszközöket a társaság tagjai biztosítják a vállalkozás számára.

Hátrányai: Az alapítás, a közzététel, a megszüntetés költségei az egyéni vállalkozáséhoz képest magasabbak. A működéshez pedig olyan költségek járulnak, melyeket a bevételtől függetlenül kell viselnie. A beltag korlátlan felelősséget vállal; és ez magas kockázati tényező.

9. ábra. A Kft. alapítása során a társak a pénzüket adják a vállalkozáshoz⁹

KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG (KFT)

A korlátolt felelősségű társaság szintén társas vállalkozás, de néhány jellemzőjében alapvetően eltér a betéti társaságtól. A kft-ben a vállalkozás működtetését csak egy személy vagy egy szűkebb csoport végzi, míg a többi társ a pénzt adja a vállalkozáshoz (törzsbetét), aminek fejében a vállalkozás eredményéből részesedik. A ilyen tulajdonosokat szokás *csendestársnak* nevezni.

Előre meghatározott mértékű, törzsbetétekből álló, törzstőkével a minimális törzstőke értéke 500 ezer forint, amelynek felét kell befizetni az alapítás alkalmával. Alapítás társasági szerződéssel jön létre, a tagokat tilos toborozni, a Kft-t cégbíróságon kell bejegyeztetni. Egyszemélyes Kft. alapításakor 100 ezer forint meglétének igazolása szükséges.

Egyszemélyes Kft. esetén könyvvizsgáló akkor szükséges – a számviteli törvény rendelkezései alapján – ha az éves forgalma meghaladja a 100 millió forintot, vagy ha 50 főnél több alkalmazottat foglalkoztat.

A tagok felelőssége a társasággal szemben csak a törzsbetétek erejéig terjed, és a társaság a gazdasági tevékenysége során okozott károkért a törzstőke erejéig felelős (ez a korlátolt felelősség jelentése). A kft. alapítását formailag a társasági szerződés megkötése és a cégbejegyzés iránti kérelem benyújtása jelenti. Működése, irányítása azonban már magasabb szervezettséget igényel, a tagok itt is részesei a tényleges munkavégzésnek, azonban az irányítás általában már egy ember feladata. A vállalkozás lényeges döntéseit a taggyűlés hozza meg.

Szervezete

⁹ Forrás: www.marketinglife.hu/2010/08

- Taggyűlés, amely megválasztja az ügyvezetőt vagy ügyvezetőket és dönt a fontos kérdésekben
- Felügyelő Bizottság és könyvvizsgáló

Előnyei: Egyéni felelősségük korlátozott a vezetői nagyobb, a tagok tulajdoni és döntési részvétele átlátható. Az egyéni vállalkozáshoz és a betéti társasághoz képest a társaság magasabb presztízsű és hitelképesebb.

Hátrányai: Egyéni vállalkozásnál, betéti társaságnál viszonylag drágább az alapítása és működtetése.

KÖZKERESETI TÁRSASÁG (KKT)

A közkereseti társaság szerződéssel létrehozott jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, amelyben a tagok a közös gazdasági tevékenységükre kötelezettséget vállalnak és teljes felelősséggel tartoznak saját vagyonukkal. Az ilyen társaságok alacsony tőkével, kis létszámmal működő, rendszerint családi vagy kisvállalkozásokra jellemző vállalkozási forma. A társaság cégjegyzékbe történő bejegyzéssel jön létre.

A Kkt. fő szerve a taggyűlés, ahol általában mindenki egyenlő mértékben rendelkezik szavazati joggal. A társaság egyik tagja sem lehet más Kkt, Betéti társaság beltagja, vagy egyéni vállalkozó.

A társaság ügymenete két területre oszlik: az üzletvezetésre és a tagok közös határozathozatalára. A társaság legfőbb szerve a taggyűlés, amelynek tevékenységében valamennyi tag személyesen vesz részt. A Kkt. kötelezettségeiért a társaság saját vagyonával felel. Ha ez a követelést nem fedezi, úgy a tagok saját vagyonukkal, korlátlanul és egyetemlegesen felelnek.

A Kkt. a kötelezettségét a társaság vagyonából fedezi, a tagok felelőssége nem közvetlen, mert a hitelezők előbb a társaság vagyonából kötelesek igényüket kielégíteni. Abban az esetben, ha a társaság vagyona nem fedezi a követelést, akkor kerülhet sor a tagokkal szembeni korlátlan és egyetemleges felelősség érvényesítésére.

Előnyök – hátrányok:

A Kkt alapítás minimális kezdőtőkével megvalósítható, de a tagok a társaság tartozásaiért a saját vagyonukkal is korlátlanul felelnek.

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (RT)

A részvénytársaság előre meghatározott számú és névértékű részvényekből álló alaptőkével alakul. Az alaptőke nem lehet kevesebb zártkörűen működő részvénytársaság esetén 5 millió Ft-nál, nyilvánosan működő részvénytársaságnál nem lehet kevesebb 20 millió Ft-nál.

Az Rt vagyona részvény, ami értékpapír és nem adható, vehető, örökölhető. A részvény lehet névre szóló, ezekről és tulajdonosaikról bemutatóra szóló részvénykönyvet vezetnek. A részvény értéke a névérték, ami rá van nyomtatva. Forgalmazási értéke az árfolyam érték, amin valójában adják-veszik. A részvénytársaság részvényeseinek a hitelezőkkel szemben nem áll fenn felelőssége, ellentétben a betéti társaság beltagjával, vagy a közkereseti társaság tagjával.

A részvény lehet

- törzsrészvény
- elsőbbségi részvény
- dolgozói részvény
- kamatozó részvény

Rt szervezete

- legfőbb szervezete a részvényesek közgyűlése
- ügyvezető szervezet, ide tartozik az igazgatóság
- felügyelő bizottság, ami Rt esetében kötelező
- könyvvizsgálók, ami szintén kötelező

ZÁRTKÖRŰ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (ZRT)

*A zártkörűen működő részvénytársaság, egy olyan részvénytársasági forma, amelyben a részvényesek köre zárt mind az alapítás, mind a működés során, a részvények nem kerülhetnek nyilvános forgalomba. Magyarul, sem tőzsdén, sem más szabályozott piacon nem lehet az ilyen részvényeket megvenni, csak a részvényesi körbe tartozóktól. A későbbiekben a részvényeknek az a tulajdonosa, akinek - dematerializált részvények (olyan értékpapír, amikor az értékpapír nyomdai úton nem kerül kinyomtatásra, kizárólag elektronikusan nyilvántartott értékpapír) esetén - az értékpapírszámláján nyilvántartják, illetve - nyomdai úton előállított részvények esetén - aki a részvény birtokosa.

NYILT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (NYRT)

A nyilvánosan működő részvénytársaság abban különbözik a zártkörű formától, hogy ez utóbbi részvényei be vannak vezetve a tőzsdére, vagyis nyilvánosan kerülnek forgalomba hozatalra. Viszont a nyilvánosan működő részvénytársaság részvényei csak csakis elektronikus formában (dematerializált úton) állíthatók elő. Ez azt jelenti, hogy az aktuális tulajdonos közvetlenül a KELER révén mindig nyilván van tartva.

[A KELER: a hazai pénz- és tőkepiacon működő elszámolóház, a Központi Elszámolóház és Értéktár Rt. (KELER Rt.). Az elszámolóházak szakosított hitelintézetek, melyek a tőzsdei és tőzsdén kívül kötött pénz- és tőkepiaci ügyletek elszámolásával és teljesítésével kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtanak]

RÉSZVÉNYEK LÉTREHOZATALA

A részvények kibocsátására a társaság alapításakor, illetve alaptőke emeléskor kerülhet sor. Mindkettő nyilvános, vagy zárt körben történhet. A részvényeket külön eljárás során hozzák létre, ehhez szükséges az ISIN kód (a központi értéktár által kiadott, az azonos jogokat megtestesítő értékpapírok azonosítására szolgáló betű vagy számjelek összessége, illetve ezek kombinációja; ISIN azonosító) igénylése, illetve az elektronikus (dematerializált) részvény esetén a KELER-nél (Központi Elszámolóház és Értéktár Rt., szakosított hitelintézet) lefolytatott keletkeztetési eljárás. A nyomdai úton előállított részvények esetében pedig a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) engedélyével rendelkező nyomdánál.

10. ábra. A részvényeket külön eljárás során kell létrehozni¹⁰

Összefoglalás

A társas vállalkozás előnyei: jobb üzleti megítélés alá esik, mint az egyéni vállalkozó, forgalomképes, szabadon átruházható, könyvvezetése sokkal részletesebb, így jobban áttekinthető a vállalkozás eredményessége, kedvezőbb az adózása, könnyebb idegen forrásokat bevonni.

A VÁLLALKOZÁSI TEVÉKENYSÉG FOLYTATÁSÁNAK FELTÉTELEI

11. ábra. Az egyes tevékenységek gyakorlása képesítéshez kötött¹¹

A fajtatekkészítés, szőnyegszövés, fazekas, kézi és gépi hímzés, stb. tevékenység folytatása "az egyes ipari, kereskedelmi tevékenységek gyakorlásához szükséges képesítésekről" szóló 21/2010. (V. 14.) NFGM rendelet alapján kizárólag szakmai végzettséggel folytatható.

¹⁰ Forrás: www.sulinet.hu/beniani

¹¹ Forrás: www.esely-szakkepzo.hu/pics/kosarfono2

"A telepengedély, illetve a telep létesítésének bejelentése alapján gyakorolható egyes termelő és egyes szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről és a bejelentés szabályairól" szóló 358/2008. (XII. 31.) Korm. rendelet alapján egyes tevékenységek (pl. fonottáru gyártása, játékgyártása, szőnyeggyártás, háztartási kerámia gyártása) bejelentés köteles tevékenységeknek minősülnek vállalkozás elindítása előtt a működéshez szükséges engedélyeket be kell szerezni.

Összefoglalás

Az egyes vállalkozási tevékenységek gyakorlását a vonatkozó jogszabály szakmai végzettséghez köti, továbbá nagyüzemi gyártás esetén a vállalkozás alapításának egyik feltétele a szükséges engedélyek beszerzése.

12. ábra. Egy frappáns név választása megalapíthatja cége sikerét¹²

A VÁLLALKOZÁS ARCULATÁNAK KIALAKÍTÁSA

A vállalkozás egyedi arculatának kialakítása minden esetben ajánlott, függetlenül attól, hogy a vállalkozó milyen formában kívánja tevékenységét folytatni. Kötelezően figyelembe kell venni, hogy a választott cégnév szerepel-e már a már bejegyzett, vagy bejegyzés alatt álló gazdasági társaságok listájában és úgy kell megválasztani a cég nevét, hogy az eltérjen más cégek nevéétől. Ez ellenőrizhető a www.e-nevjegyzek.hu honlapon.

A jó embléma figyelemfelkeltő és kifejező, tartalmazza, a vállalkozás tevékenységi formáját, vagy utaljon a szolgáltatás jellegére és nem utolsó sorban kulturált és ízléses legyen. Ha sikerül egy jó cégnevet és egy hozzá tartozó jó emblémát találni, célszerű a Szabadalmi Hivatalnál levédeni, ami nem nagy költség, de a külföldön való megjelenésnek gyakran feltétele.

Összefoglalás

A vállalkozás alapításakor meg kell tervezni a vállalat egyedi emblémáját és egy frappáns a tevékenységet kifejező cégnevet kell választani, amely különbözik a már bejegyzett, vagy bejegyzés alatt álló gazdasági társaságok cégneveitől, célszerű a cégjegyzékben ezt ellenőrizni.

¹² Forrás: www.kepes-lap.hu/alkategoria/id/vidam-emberek.html

13. ábra. Üzleti terv bemutatja a vállalkozás rövid és hosszú távú terveit, környezetét¹³

A VÁLLALKOZÁS ÜZLETI TERVE

Tervezés és üzleti terv készítése nélkül nem szabad vállalkozásba kezdeni. Az üzleti terv olyan dokumentum, amely bemutatja a vállalkozást, annak külső környezetét, rövid és hosszútávú céljait, valamint a célok elérésének eszközeit.

Az üzleti terv tartalma:

- a vállalkozás tevékenységének megjelölése (termel, értékesít vagy szolgáltatást nyújt),
- a tervezett vállalkozás szervezeti struktúrájának meghatározása,
- a tevékenység folytatásához szükséges beruházások megjelölése és a fedezetükhöz szükséges anyagi lehetőségek biztosításának módjai,
- a piac előzetes felmérésének eredménye alapján várható bevételi források,
- a konkurens cégek részéről várható verseny helyzet,
- milyen kockázati és fejlődési lehetőségek várhatóak.

Az üzleti terv elkészítése előtt világosan meg kell fogalmazni a vállalkozás céljait és átgondolni megvalósításuk reális esélyeit. A célok egyúttal az üzleti terv – ezen belül a marketing-terv és a pénzügyi-terv – keretében is szolgálhatnak. A különféle forrásokból megszerezett piaci információk alapján épüljön a termék – piac – ár – reklám és ezek kölcsönhatására, a finanszírozásra, és a termelésre.

Összefoglalás

A vállalkozás alapítása előtt célszerű üzleti tervet készíteni, amelyben a leendő vállalkozó felvázolja, hogy milyen tevékenységet/tevékenységeket kíván folytatni. A termék elkészítéséhez szükséges gépek, eszközök, berendezések biztosításához milyen beruházás szükséges, ehhez rendelkezik-e kellő anyagi fedezettel, ha nem hogyan tudja a szükséges fedezetet biztosítani, a megtermelt árut hol és milyen piacon kívánja/tudja értékesíteni, és milyen verseny helyzetre számíthat a konkurens cégek ismeretében.

A VÁLLALKOZÁS HIRDETÉSE ÉS REKLÁMOZÁSA

Egy új vállalkozás beindításához és a köztudatba való bevezetéséhez nélkülözhetetlen a cég reklámozása. Számos lehetőség áll rendelkezésre: az interneten, újságban, tv-ben, rádióban, szórólapon az anyagi lehetőségek függvénye dönti el, hogy melyik jöhet szóba.

¹³ Forrás: www.kepes-lap.hu/alkategoria/vidam_emberek.html

Összefoglalás

A vállalkozás beindításához nélkülözhetetlen, hogy szűkebb és tágabb környezet értesüljön az új vállalkozás létéről. Ehhez ötletes és figyelemfelkeltő reklámokat kell készíteni, hogy a vásárló közönség kedvet kapjon az adott termék/termékek megvásárlásához. A reklámnak több formája van, mindenki egyedi lehetőségei függvényében dönthet arról, hogy melyiket választja.

14. ábra. Az adózási kötelezettségeket időben kell teljesíteni!¹⁴

ADÓZÁSI KÖTELEZETTSÉGEK

Az adó fogalma:

Az adó olyan egyszeri, vagy folyamatosan ismétlődő pénzügyi kötelezettség, amelyet az állam, vagy más közjogi testület (például önkormányzat) közfeladatok ellátásához szükséges bevételek megszerzése céljából törvényben állapít meg, és általában külön eseti ellenszolgáltatás nélkül követelhet mindenkitől, akire a közteherviselésről szóló törvényben rögzített feltételek érvényesek.

Az adó alanyai lehetnek:

- természetes személyek,
- egyéni vállalkozások,
- társas vállalkozások,
- nonprofit szervezetek.

Adóhatóságok:

- Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH)
- Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága (VPOP) –
- Önkormányzati adóhatóságok

Az adó tárgya az a jövedelem, gazdasági esemény, jogviszony, amelyből a fizetési kötelezettség származik. Adóalap az adó tárgyának rendszerint pénzügyben kifejezett értéke. A befizetendő adó mértéke az adókulcs függvényében alakul, amely befolyásolja a befizetendő összeg mértékét.

Adók csoportosítása

¹⁴ Forrás: www.kepes-lap.hu/alkategoria/id/vidam_emberek.html

Fogyasztást terhelő adók:

- Általános forgalmi adó (Áfa)
- Jövedéki adó
- Regisztrációs adó
- Egyéb adók

Az ÁFA fogalma:

Magyarországon az áfa egy többfázisú, nettó rendszerű adózási forma, amelynél a termelés és a kereskedelem minden állomásán meg kell fizetni a hozzáadott érték alapján. Azonban az adóterhet a végső felhasználó fogja viselni.

Mértéke: 25%, kedvezményes áfa–kulcsok: 18% és 5%

Jövedéki adó:

Jövedéki adózás alá tartoznak az úgynevezett ABC – termékek, melyekre az állam adót vet ki.

- Alkohol: szeszes italok: sör, bor, pezsgő, égetett italok, stb.
- Benzin: ásványolajtermékek: benzin, gázolaj, kerozin, stb., nem ásványi eredetű tüzelőanyagok: biodízel.
- Cigaretta: dohánytermékek: cigaretta, szivar, vágott dohány.

Regisztrációs adó:

A forgalomba hozandó személyautók, lakóautók és motorkerékpárok után kötelező regisztrációs adót fizetni. Az adó mértéke függ a jármű műszaki paramétereitől, a környezetvédelmi besorolásától, valamint a forgalomba helyezés idejétől. Minél régebben helyezték forgalomba az adott járművet, annál több regisztrációs adót kell fizetni. Emellett minél jobb egy jármű környezetvédelmi besorolása, annál kevesebbet kell fizetni utána.

Munkát terhelő adók:

- Személyi jövedelemadó (SZJA)
- Társadalombiztosítási járulékok (TB)
- Egyéb kötelező járulékok

15. ábra. Bármilyen címen, formában szerzett bevételből jövedelemnek minősül¹⁵

Személyi jövedelemadó:

A magánszemélyek jövedelem alapú adózása szempontjából bármilyen címen és formában megszerzett bevétel – az SZJA törvényben elismert költségekkel csökkentett része – jövedelemnek minősül. Vagyis bevétel – költség = jövedelem

A személyi jövedelemadó alanya:

- Belföldi illetékességű magánszemély: korlátlan adókötelezettség
- Külföldi illetékességű magánszemély: korlátozott adókötelezettség – belföldről származó jövedelmek után

Tőke- és tőkejövedelem adók:

- Társasági adó
- Kamatadó
- Árfolyamnyereség
- Egyéb

Társasági adó fogalma:

A társasági adó a belföldi és külföldi illetőségű vállalkozások üzleti tevékenységéből származó pozitív eredmény után fizetett adó.

Alanyai:

- teljes körű adókötelességgel rendelkező belföldi illetőségű vállalkozások
- korlátozott adókötelességgel rendelkező külföldi vállalkozók, vagy szervezetek.

Kamatadó:

2006.09.01-jétől adót kell fizetni a kamatjövedelmek után. A kamatadó mértéke 20%, illetve a nyereséjbetétek után pedig 25%.

Kamatjövedelemnek minősül:

- a bankbetétekre, takarékbetétekre, illetve nyereséjbetétekre fizetett kamat és egyéb hozadék
- a nyilvánosan forgalomba hozott és forgalmazott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírból, befektetési jegyből származó kamat és más jövedelem

¹⁵ Forrás: www.freelegalodnicehelp.com

- egyes biztosításokból származó jövedelem.
- adómentes kamatjövedelemnek minősülnek a következők:
- lakástakarék-pénztár által jóváírt kamat
- nyugdíj-előtakarékossági számlán jóváírt kamat
- gyámhatósági betét kamata

Az adó felhasználása alapján megkülönböztetünk központi és helyi adókat.

A központi adók az állami költségvetés bevételeit képezik, a helyi adókat az önkormányzatok állapítják meg.

Az adók rendeltetésük szerint lehetnek általános és céladók. Az általános adóknak nincs előre meghatározott rendeltetésük, míg a céladók kijelölt feladatok finanszírozására szolgálnak.

A vállalkozásokat érintő adónemek fajtái

- · A személyi jövedelemadó (SZJA)
- · Az általános forgalmi adó (ÁFA)
- · A társasági adó (TA)
- · Az osztalékadó (OA)
- · Egyszerűsített vállalkozói adó (EVA)
- · A helyi adók
- · Az egyéb adók
- · A társadalombiztosítási kötelezettségek

Összefoglalás

A Magyarországon telephellyel, illetve lakóhellyel rendelkező magánszemélyek és gazdasági társaságok a bevételük arányában kötelesek adót fizetni. A befizetendő adó mértéke az adókulcs függvényében alakul. Megkülönböztetünk fogyasztást terhelő adókat és munkát terhelő adókat. Felhasználás alapján pedig központi és helyi adókat. Az adók rendeltetésük szerint lehetnek általános és céladók.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

A tananyag eredményes elsajátítása érdekében javasolt a feladatokat munkaszituációként értelmezni és ennek megfelelően megoldani. A gazdasági társaság, vagy egyéni vállalkozás alapítása összetett feladat, ezért a tankönyvi feladatok megoldását tanuló társaival közösen, akár szituációs gyakorlat keretében oldják meg. A szituációs gyakorlat során kialakított szerepkörök változtatásával több oldalról is megismerhetik az egyes társasági formákat.

A feladatokra adott válaszokat egyeztessék tanuló társaikkal, véleményeiket indokolják meg.

Javasolt az ajánlott irodalomban található könyvek, valamint az adózással kapcsolatos jogszabályok tanulmányozása és a témában érintett honlapok (APEH) áttekintése, illetve folyamatos figyelemmel kísérése.

MUNKANYELV

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Sorolja fel, hogy egy vállalkozás alapításához milyen emberi és gazdasági tényezők szükségesek.

2. feladat

Ismertesse az egyéni vállalkozóval szemben támasztott jogi feltételeket. Az egyéni vállalkozás bejelentési kötelezettsége és a nyilvántartásba vétel menetét.

3. feladat

Ismertesse az egyéni vállalkozás indításának előnyeit és hátrányait, lényeges szabályait.

4. feladat

Jellemezze az egyéni cég forma jellemzőit, ismertesse a cég alapítás menetét, alapító okiratának tartalmát.

5. feladat

Ismertesse az egyéni cég vagyonára vonatkozó kritériumokat és az egyéni cég felelősségét.

6. feladat

Ismertesse az egyéni cég átalakulásának lehetőségeit, az egyéni cég beszámolási és adó kötelezettségét.

7. feladat

Sorolja fel a társas vállalkozási formákat, azok jellemzőit.

8. feladat

Ismertesse a cégalapítás lépéseit.

9. feladat

Ismertesse a Betéti társasági forma jellemzőit, a Bt. előnyeit, hátrányait.

10. feladat

Ismertesse a Korlátolt felelősségű társasági forma jellemzőit, a Kft. előnyeit, hátrányait.

11. feladat

Ismertesse a Közkereseti társasági forma jellemzőit, a Kkt. előnyeit, hátrányait.

12. feladat

Ismertesse a Részvénytársasági forma jellemzőit, szervezetét, a részvény létrehozásának menetét.

13. feladat

Ismertesse a kézműves vállalkozási tevékenység folytatásának feltételeit.

14. feladat

Ismertesse a vállalkozási arculat kialakításának lépéseit és szabályait.

15. feladat

Ismertesse a vállalkozás üzleti tervének tartalmi elemeit és szükségességének okait.

16. feladat

Ismertesse adózás fogalmát, a vállalkozásokra vonatkozó adózási kötelezettségeket.

17. feladat

Ismertesse a különböző adónemek (ÁFA, jövedéki, regisztrációs, SZJA) fogalmát és mértékét.

18. feladat

Ismertesse a reklám és a hirdetés formáit, szükségességének okait.

MUNKANYELV

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Emberi tényezők: rátermettség, határozottság, rugalmasság, szakmai felkészültség, kitartás, magabiztosság, jó szervezési és vezetési készség.

Gazdasági tényezők: a vállalkozás indításához szükséges anyagi fedezet biztosítottsága, az áru iránti megfelelő piaci igény.

2. feladat

Egyéni vállalkozó lehet:

- a magyar állampolgár,
- az Európai Unió tagállamainak és az Európai Gazdasági Térség más állampolgáraival azonos jogállást élvező személy.

Nem lehet egyéni vállalkozó:

- aki korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen,
- akit a közélet tisztasága elleni a nemzetközi közélet tisztasága elleni, gazdasági, vagyon elleni bűncselekmény miatt jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, amíg az elítéléséhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesül,
- akit szándékos bűncselekmény miatt jogerősen egy évet meghaladó, végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, amíg az elítéléséhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesül,
- aki egyéni cég tagja vagy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja.

Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének bejelentése elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül történhet, vagy személyesen kezdeményezhető

3. feladat

Az egyéni vállalkozás előnyei: olcsó, egyszerű, gyors alapítás, és működtetés, rugalmas, egyszerű könyvelés.

Az egyéni vállalkozás hátrányai: személyes közreműködés szükséges, korlátlan felelősség, nem jogosult munkanélküli segélyre, nincsenek alkalmazotti kedvezmények.

Lényeges szabályai: illetékmentesség, alanyi jog, nem kell vállalkozói igazolvány, szüneteltethető a tevékenység, nem kerül be automatikusan a cég nyilvántartásba, több tevékenységet folytathat és több telephelyet tarthat fenn.

4. feladat

Az egyéni cég alapvetően egyszemélyes vállalkozási forma, az egyéni cég jogi személyiség nélküli cég, így a cégeket szabályozó alaptörvények hatálya alá esik. Egy személy csak egyetlen egyéni céget alapíthat. Az egyéni céget a Cégbíróság jegyzi be.

Az egyéni cég önálló, saját vagyonnal rendelkezik, amely tevékenysége révén jogokat szerezhet, kötelezettségeket vállalhat. A cég vagyona az alapító vagyonából bevitt tőkével kezdi meg működését. Nincs akadálya annak, hogy az alapító ügyvezetőt, cégvezetőt bízson meg az egyéni cége vezetésével.

Alapítása: közjegyző, vagy ügyvéd által készített közokiratba foglalt alapító okiratban. Az alapító okirat tartalmazza: a cég nevét, székhelyét, az alapító nevét, személyi adatait, az egyéni vállalkozói nyilvántartási számát, tevékenységi körét, a cég jegyzett tőkéjét, meghatározza a tag felelősségi körét, a cég működésének időtartamát (ha határozott időre alapítják), könyvvizsgáló esetén annak nevét, lakóhelyét, az osztalék kifizetésének lehetőségét.

5. feladat

Az egyéni cég az alapító okiratban meghatározott jegyzett tőkével alakul. Kétszázezer forintot meghaladó tőke esetén a jegyzett tőke pénzbeli és nem pénzbeli hozzájárulásból állhat, ha nem haladja meg akkor csak pénzbeli hozzájárulás lehetséges.

A tag az egyéni cég tőkéjét meghaladó kötelezettségek teljesítéséért választása szerint korlátlan vagy korlátolt felelősséget vállalhat. Ha korlátlan akkor az egyéni cég teljes vagyonával felel, ha korlátolt akkor az alapító okiratban az összeget meg kell határozni.

6. feladat

Az egyéni cég gazdasági társasággá alakulhat. Az átalakulás során a cég köteles a számvitelről szóló törvény vonatkozó előírásait alkalmazni.

Az egyéni cég a számviteli törvény hatálya alá tartozik, könyvvezetésre és beszámoló készítésére kötelezett.

7. feladat

Jogi személyiség nélküli gazdasági társaság: olyan gazdasági vállalkozás, melynek rendelkezésére bocsátott tőke nem különül el az alapító tulajdonos/ok magán vagyonától. Ide tartoznak

- a közkereseti társaságok (Kkt.), illetve
- a betéti társaságok (Bt.)

A jogi személyiségű gazdasági társaság: meghatározott célból alakult olyan szervezet, amelynek elkülönített vagyona van és az állam jogszabályai elismerik, hogy jogviszony alanyaként lépjen fel. Ide tartoznak

- a korlátolt felelősségű társaságok (Kft.)
- a részvénytársaságok (Rt.)

A gazdasági társaság legalapvetőbb tartalmi ismérve, hogy közös és üzletszerű gazdasági tevékenységre irányul. Az üzletszerűség általában nyereségre törekvést jelent gazdasági kockázatvállalás mellett, a társak pedig a nyereségben-veszteségben osztoznak, továbbá állandósult, huzamos szervezetszerű gazdasági tevékenységet tétel fel.

A leggyakrabban alkalmazott jogi formák

- Betéti társaság (Bt)
- Korlátolt felelősségű társaság (Kft)
- Részvénytársaság (Rt)

8. feladat

Társasági szerződés megkötése, utána 30 napon belül be kell jelenteni a székhely szerint illetékes Cégbíróságon. Abban az esetben, ha az alapítás engedély köteles a 30 napos határidőt az engedély kiadásának napjától kell számítani.

9. feladat

BT: egy beltagnak és egy kültagnak kell lennie, vagyoni megkötés, értékhatár nincs. A beltagnak teljes vagyonával és egyetemlegesen felel. A kültagnak csak a bevitt vagyona értékéig felel.

Előnyei: A vállalkozás létesítése szempontjából itt sincs szükség igazán nagy indulótőkére, nem egy esetben már néhány tízezer forinttal alapítható. A működéshez szükséges eszközöket a társaság tagjai biztosítják a vállalkozás számára.

Hátrányai: Az alapítás és a hivatalos közzététel, valamint a megszüntetés költségei az egyéni vállalkozáshoz képest magasabbak. A működéshez pedig olyan költségek tapadnak, melyeket a bevételtől függetlenül viselni kell. A beltagnak(k) korlátlan felelősséget viselnek; ez magas kockázati tényező.

10. feladat

Kft.: A Kft-ben a vállalkozás működtetését csak egy személy vagy egy szűkebb csoport végzi, míg a többi társ a pénzét adja a vállalkozáshoz (törzsbetét), aminek fejében a vállalkozás eredményéből részesedik. A szokás az ilyen tulajdonosokat csendestársnak nevezni. törzstőkével alakul, a törzsbetét értéke nem lehet 100 ezer Ft-nál kevesebb. A törzstőke értéke min. 3 millió Ft, amelyből 1 millió Ft-nak pénznek kell lenni. Alapítása társasági szerződéssel történik, tagjait toborozni tilos, a Kft-t cégbíróságon be kell jegyeztetni.

Előnyei: Egyéni felelősségük korlátozott (ügyvezetőé kissé nagyobb), tagok tulajdoni és döntési részvétele átlátható, ma már a 3 millió forint alaptőke sem tűnik teljesíthetetlennek. Az egyéni vállalkozáshoz és a betéti társasághoz képest a társaság magasabb presztízsű és hitelképesebb.

Hátrányai: Egyéni vállalkozásnál, betéti társaságnál viszonylag drágább alapítás és működtetés.

11. feladat

Kkt.: olyan jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, amelyben a tagok közös gazdasági tevékenységre vállalnak kötelezettséget és felelősségük saját teljes vagyonukra kiterjed. A Kkt. rendszerint családi vagy kisvállalkozásokra jellemző vállalkozási forma. A Kkt. fő szerve a taggyűlés, ahol mindenki (hacsak a szerződés másként nem rendelkezik, egyenlő mértékben) szavazatra jogosult.

Előnyök – hátrányok:

A Kkt alapítás minimális kezdőtőkével megvalósítható, de a tagok a társaság tartozásaiért a saját vagyonukkal is korlátlanul felelnek.

12. feladat

Rt.: alapítása előre meghatározott számú és névértékű részvény kibocsátásával kezdődik, az alaptőke min. 20 millió Ft.

Alapítása lehet

- Nyilvános részvénytársaság, ahol a részvényeket valamelyik kereskedelmi bank értékesíti
- Zártkörű részvénytársaság (ZRT), az alapítók minden részvényt megvásárolnak

A részvényeket külön eljárás során kell létre hozni, ISIN kód igénylésével és dematerializált részvény esetén a KELER-nél lefolytatott keletkeztetési eljárással, nyomdai úton előállított részvény esetén pedig a PSZÁF engedélyével rendelkező nyomdáknál történő létrehozattal és nyomtatással.

13. feladat

Kézműves vállalkozási tevékenység a vonatkozó képesítési rendeletek szerinti szakmai végzettség birtokában folytatható.

14. feladat

Ajánlott a vállalkozás egyedi arculatának kialakítása. A vállalkozás alapítása során kötelezően figyelembe kell venni, hogy a választott cégnév eltérjen a már bejegyzett, vagy bejegyzés alatt álló gazdasági társaságok cégnevétől. A vállalkozás emblémájának megtervezésekor lényeges szempont, hogy figyelemfelkeltő és kifejező legyen. A vállalkozás székhelye/telephelye arculatának kialakításakor törekedni kell arra, hogy a termék/szolgáltatás jellegének megfelelő, kulturált, kellemes legyen.

15. feladat

Az üzleti terv olyan dokumentum, amely bemutatja a vállalkozást, annak külső környezetét, rövid és hosszútávú céljait, valamint a célok elérésének eszközeit.

Az üzleti terv tartalma:

- a vállalkozás tevékenységének megjelölése (termel, értékesít vagy szolgáltatást nyújt),
- a tervezett vállalkozás szervezeti struktúrájának meghatározása,
- a tevékenység folytatásához szükséges beruházások megjelölése és a fedezetükhöz szükséges anyagi lehetőségek biztosításának módjai,
- a piac előzetes felmérésének eredménye alapján várható bevételi források,
- a konkurens cégek részéről várható verseny helyzet,
- milyen kockázati és fejlődési lehetőségek várhatóak.

16. feladat

Az adó olyan egyszeri, vagy folyamatosan ismétlődő pénzügyi kötelezettség, amelyet az állam, vagy más közjogi testület (például önkormányzat) közfeladatok ellátásához szükséges bevételek megszerzése céljából törvényben állapít meg, és általában külön eseti ellenszolgáltatás nélkül követelhet mindenkitől, akire a közteherviselésről szóló törvényben rögzített feltételek érvényesek.

A vállalkozásokat érintő adónemek fajtái

- · A személyi jövedelemadó (SZJA)
- · Az általános forgalmi adó (ÁFA)
- · A társasági adó (TA)
- · Az osztalékadó (OA)
- · Egyszerűsített vállalkozói adó (EVA)
- · A helyi adók
- · Az egyéb adók
- · A társadalombiztosítási kötelezettségek

17. feladat

Adónemek:

Az ÁFA fogalma:

Magyarországon az áfa egy többfázisú, nettó rendszerű adózási forma, amelynél a termelés és a kereskedelem minden állomásán meg kell fizetni a hozzáadott érték alapján. Azonban az adóterhet a végső felhasználó fogja viselni.

Mértéke: 25%, kedvezményes áfa-kulcsok: 18% és 5%

Jövedéki adó:

Jövedéki adózás alá tartoznak az úgynevezett ABC – termékek, melyekre az állam adót vet ki.

- Alkohol: szeszes italok: sör, bor, pezsgő, égetett italok, stb.
- Benzin: ásványolajtermékek: benzin, gázolaj, kerozin, stb., nem ásványi eredetű tüzelőanyagok: biodízel.
- Cigaretta: dohánytermékek: cigaretta, szivar, vágott dohány.

Regisztrációs adó:

A forgalomba hozandó személyautók, lakóautók és motorkerékpárok után kötelező regisztrációs adót fizetni. Az adó mértéke függ a jármű műszaki paramétereitől, a környezetvédelmi besorolásától, valamint a forgalomba helyezés idejétől. Minél régebben helyezték forgalomba az adott járművet, annál több regisztrációs adót kell fizetni. Emellett minél jobb egy jármű környezetvédelmi besorolása, annál kevesebbet kell fizetni utána.

Személyi jövedelemadó:

A magánszemélyek jövedelem alapú adózása szempontjából bármilyen címen és formában megszerzett bevétel – az SZJA törvényben elismert költségekkel csökkentett része – jövedelemnek minősül. Vagyis bevétel – költség = jövedelem

18. feladat

Egy új vállalkozás beindításához és a köztudatba való bevezetéséhez nélkülözhetetlen a cég reklámozása. Számos lehetőség áll rendelkezésre: az interneten, újságban, tv-ben, rádióban, szórólapokon az anyagi lehetőségek függvénye dönti el, hogy melyik jöhet szóba.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Az egyéni vállalkozásokról és egyéni cégekről szóló 2009. évi CXV. törvény

A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény

"Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosításáról, valamint a hiteles tulajdonilap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról" szóló 1996. évi LXXXV. törvény

A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény

A okmányirodák kijelöléséről és illetékességi területeiről szóló 256/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet

A telepengedély, illetve a telep létesítésének bejelentése alapján gyakorolható egyes termelő és egyes szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről és a bejelentés szabályairól szóló 358/2008. (XII. 31.) Korm. rendelet

AJÁNLOTT IRODALOM

Hajós F. – Eperjesi Zs.: Jogi és vállalkozási ismeretek, Tankönyvmester Kiadó, Budapest, 2007.

Lengyel László: Vállalkozási ismeretek K OTK, Budapest, 2001.

Dr.Bartha Tamás-Tóth Tihamér: Vállalkozástan, Szókratész Külgazdasági Akadémia Kft., Budapest, 1998.

Zugorné Rácz Éva: Az egyéni vállalkozás alapismeretei, Képzőművészeti Kiadó, Kaposvár, 2004.

A(z) 1004–06 modul 024–es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
31 215 02 0010 31 01	Csipkekészítő
31 215 02 0010 31 02	Fajátékkészítő
31 215 02 0010 31 03	Faműves
31 215 02 0010 31 04	Fazekas
31 215 02 0010 31 05	Gyékény-, szalma- és csuhéjtárgykészítő
31 215 02 0010 31 06	Kézi és gépi hímző
31 215 02 0010 31 07	Kosárfonó és fonottbútor-készítő
31 215 02 0010 31 08	Szőnyegszövő
31 215 02 0010 31 09	Takács
31 215 02 0100 21 01	Kosárfonó

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

18 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató